

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 102. ANULU XX.

tru celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 21 Decembre 1872. (2 Ian. 1873.)

Invitare de prenumeratiune la

„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anulu 1873, se deschide prin acést'a prenumeratiune noua la acésta foia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî că și pâna acum de două ori pe septamâna Joi'a și Duminică. — Prețulu abonamentulu pe anulu întregu e :

Pentru Săbiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a și Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strainatate, pe anu 12 fl., pe anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu întârzi cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, și in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.**) că împreunate cu spese mai putiene și că mai sigure pentru înaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“
in Săbiu.

Nr. Cons. 1110 1872.

Preacinstitoru Parinti protopopi și administratori protopopesci !

Fiindca cu anulu acést'a espira periodulu de trei ani, pe care Archieces'a noastră a Ardélului s'a constituitu in întielesulu Statutulu organicu in tôte părțile sele constitutive, și fiindca prin urmare vinu a se constitui de nou tôte acele părți ale ei, cari in întielesulu Statutulu trebuie sa se constituie din trei ani in trei ani : — asiâ Consistoriulu archiecesanu afla de bine a atrage atentiunea Preacinstitoru vóstre la acésta impregiarare, și cu deosebire a Ve insarcină, că cu privire la §§ respectivi din Statutulu organicu, mai alesu : §§. 7. 8. 9. 12. 18. 25. 26. — mai departe 38. 40. 41. 42. 45. 57. 58 și 64. sa luati mesuri, că câtu mai curendu sa se constituie din nou comitetele și epitropiele parochiali, precum și sinódele, comitetele și epitropiele protopresbiterali pe lângă strict'a observare a dispositiuniloru din Statutulu organicu, — înându-se afara seancele protopresbiterali, ai căroru membri dopa natur'a lucrului și dopa analogia cu senatulu bisericescu alu Consistoriulu eparchialu, suntu alesi pe viétia ; — acésta reorganizare inse sa se faca astfelu, încátu la tempulu seu neamenatu sa se pótă escrie tienerea sinodulu archiecesanu pe Duminică sântulu Tom'a a anulu venitoriu potrivitu §-folui 89 din Statut. org.

Săbiu, din siedinti'a consistoriale tienuta in 14 Decembre 1872.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopulu și Metropolitulu.

(L. S.)
Nicolau Pope'a,
Archimandritu și Vicariu
archiepescu.

Săbiu 20 Decembre.

Cându ni se țparea ca Europ'a se afla in linașca cea mare politica atunci vinu două scomote

mai de-odate, unulu din Vaticanu, resiedinti'a papei și altulu din Franci'a dela ducele de Gramont.

Celu dintâiu vine in form'a unei alocutiuni rostite in consistoriulu papalu la carele a fostu de fatia 22 de cardinali. Inainte de tôte betrânulu episcopulu alu Romei 'si vargă foculu asup'r'a Italiei și asup'r'a guvernulu ei, in specialu pentru legile prin cari au a se desolve corporatiunile religiöse. Dupa ce inprospata afurisanile asup'r'a urditoriloru proiectulu atingatoriu de corporatiunile bisericesci și îndrepta fulminantele cuvinte asup'r'a imperiulu germanu astuflin : Dorerea despre loviturile aruncate asup'r'a bisericeii Italiei, se mai immultiesce fôrte prin crudele persecutiuni, a căroru tiente este bisericeii din imperiulu germanu, unde nisuescu a o nimici nu numai prin violenția, ci și prin forția bruta, pentru ca persóne, cari neci nu se tienu de religiunea noastră și neci nu o cunoscú, se incumeta a defini dogme și drepturi ale besereceii catolice. Acesti ómeni mai adaugu la incumetarea lorú și calumniarea și ridiculositatea și nu rosiescu, acusandu pre catolici de provocatori persecutiuniloru, pentru ca nu voiescu a preferi legile și vónti'a țierei sântitorulu legi ale besericeii.

Barbatii, cari conducú afacerile publice, fia convinși, ca nici unulu dintre supusii lorú, nu se tienu asiâ tare că cei catolici de cuvintele : a dá cesariulu cele ce suntu ale cesariulu și a dá lui Ddiu, ce este a lui Ddiu.

In unele părți ale Élvetiei se pare, ca inca pornescú pre acele carâri, că in Germani'a facendu alusiune la intemplamintele din Geneva.

Pap'a, in fine, provóca pre metropolitii, a aduná sufraganiiloru lorú pentru d'a se consultá cu ei despre lupt'a solidaria contr'a nedreptáției. — Dupá acést'a alocutiune pap'a numi 11 episcopi, 6 pentru Itali'a 3 pentru Spavi'a și 2 de alta nationalitate*)

Mai departe, vorbindu despre Spani'a, pap'a dice, ca legea despre dotatiunea clerulu este contraria concordatorulu și dreptáției.

In Germani'a au fostu primita alocutiunea cu mare indignatiune. Din diuarele cari stau sub nemijlocit'a influenția a cercuriloru celor înalte se vede ca Germani'a va luá mesurile cele mai sentitórie pentru pap'a, căci dîcu ele ca obrasnicia acéstui'a e mai mare că portarea ambasadelulu Benedetti la Ems cându cu dechiararea resbelulu.

Scototulu din Franci'a l'a produsu nisce descoperiri ale ducelulu de Gramont despre promisiuni de aliantie facute Franciei de către diplomati'a austriaca la inceputulu resbelulu franco-germanu. Ducele de Gramont promite a publicá și documente in privinti'a acést'a.

Camer'a și senatulu României au avutu in sesiunea acést'a mai multe proiecte interesante in desbatere, asiâ, primirea drumuriloru de feru, alegerea prelatiloru bisericesci și improprietarirea insuratiiloru. Cu respectu la césta din urma reproducemu mai la vale unu discursu alu dep. C o g a l n i c é n u.

Afaceri din fundulu regescu.

Foile ungresci fără deosebire de colóre politica se ocupa cu universitatea fundulu regescu. Tôte esprima o nemultiamire cu purtarea majoritáției sasesci, carea tinde la o suprematia a elementulu sasescu in fundulu regescu, cu eschiderea majoritáției locuitoriloru din acestu teritoriu.

Intr'aceea inse pe lângă foile nemtiesci din țiera, in întielesu mai strinsu, cele de preste Lait'a și alte din Germani'a, sustienu pretinsele drepturi eschisive ale sasiloru. „N. Fr. Presse“ nu se multamesce numai cu atát'a, ci tiparesce corespundintie,

cari lovescu in fatia faptele din trecutú și pentru că sa faca caus'a sasésca mai plausibila inaintea publiculu celui mare, primesce in colonele ei corespundintie cari fără sfiala se folosescú de defaimári dejositórie aruncate asup'r'a româniloru dicendu despre ei ca pre teritoriulu fundulu regescu români suntu numai servitori, pastori și lucratori de ai sasiloru, va se dica nisce individi, cari nu suntu demni de a fi considerati in cestiuni și afaceri ce privescú drepturile politice și cari nu potú avé nici pretensiuni de a fi pusi in egale categoria cu sasii.

„Reform“ din Pest'a, și dopa acést'a mai multe diuare din patria, reproducú unu respunsu, despre care „Kelet“ ne asigura ca este compus de membrii români din dis'a universitate, unu respunsu, carele fu tramisú diuariulu „N. Fr. Presse“ din Viena, dara nu fu primitu de partinitórea foia și prin carele se combate cu date asertiunea corespundintelulu și iérasu cu date se demustra, ca români in tôte tempurile au contribuitu cu bani și cu sânge, nu numai in modu egalú cu sasii, dara și mai multu și ca pentru aceste contribuiuri nu mai sasii au seceratu și laudele și folósele materiali, din cari consta și averea pretinsa esclusivu nationala sasésca.

Déca ne va iertá tempulu vomu face cunoscutu și publiculu nostru celitoriu acelu respunsu la tempu binevenitu.

Astadi inse vomu sa ne ocupâmu cu impregiararea acést'a indignatória și sa o privimu din punctulu de vedere alu oportunitáției ei in tempulu presentu și fatia cu postulatele tempulu presentu.

Seimu bine ca au fostu tempuri cându sistem'a politica au adusu cu sine că majoritatea locuitoriloru din țiera noastră sa fia persecutata in favórea unei minoritáti, pentru că acésta din urma sa se bucuire de tôte folósele materiali și intelectuali. Seimu ca atunci părțile acéstui minoritáti au eugétatu ca este consulta că ele sa se spriginésca impromutatu pentru impilarea majoritáției locuitoriloru. Dara putemú sa punemu întrebarea, déca a servitu impilarea aceea spre înaintarea intereselorú țierei ? Noi vedemu ca urmárele procedurii acelei cu totul greșite le simțimu și astadi cu totii. Noi vedemu ca de-si țiera noastră se afla demultu in impregiurári mai favorabile patimesce și astadi de o remanero inapoi in tôte privintile ; căci numai concursulu tuturorú factoriloru țierei la progresu și spriginirea lorú in mesura egalé póté dá armonia aceea, in carea sa pótă conlucrá fia-care parte cu puterile ei.

Amu vrutu și amu vrea sa se traga odata velulu uitárei preste nedreptáțile trecutulu, și luminati de spiritulu secululu, sa nu mai întrebe cetatienii unui statu, ca de ce origine e cutare seu cotare cându are sa concurga la progresulu lui, și totusi cu durere trebuie sa vedemu cum se mestesiugesce tocmai din acea parte impedecarea progresulu, carea se lauda in tóta diu'a și cu tóta ocașionea cu „purtarea culturii in orientu“. Dara nici nu se marginescu numai pe lângă atins'a mestesiugire. Din contra, cându lipsescú alte argumente, atunci chiaru din sinulu „purtatoriloru de cultura“ vedemu ca se afla barbati, cari se folosescú in publiculu celu mare de midilóce immoralé și preste totu contradicátore fapteloru spre a innegrí pre acei ce avura in trecutú o sórte mai vitregá, spre a-i injurá, a-i batjocóri, cându cu injuraturi de lotri, furi, cându ca suntu numai nisce servitori și caratori de apa. Unde este aici întielepțiunea culturii și tactulu ei ? unde este aci simțiulu umanitariu, carele sa dovédésca baremu încátu-va, cela putienu o nisuintia către o armonia, carea sa vina locuitoriloru țierei intr'ajutoriu spre a póté conlucrá la recerintiele progresulu ?

Nu dicemu multu, déca considerându impregiurári acele fatali și combinându-le pre tôte, cum se punu ele in scena, ca suntu unu atentatu la esistinti'a noastră comuná, materiale și morale, de

*) Inre acést'i'a se afla și eppulu gr. cat. alu Gherlei Mihailu Pavelu. Red.

care atentat se facu responsabil acei ce injurie si batjocurile le arunca in pres'a nemtiésca, fára de socotintia asupr'a románilor, sciundu ca acesti'a, cá unii ce nu stau sub protectiunea, acelei presse, acolo nu-i ajunge si de alta parte contându la indulgenti'a, bunatatea si la iubirea de pace cea nescabile a poporului român.

Intre alte câte se arunca románilor mai vine din cându in cându si regularea de tendintie separatistice, daco-romanice si altele de felulu acest'a. Dara ori-cine 'si va dá silintia si va face o reprieve asupr'a croniciei feliuritelor denunciári facute cu scopu ascunsu, póte sa véda ca aceste au avutu in tóte tempurile un'a si aceeasi tiente. Si tiente'a acést'a acum trebuie ajunsa pre alta cale cându cele-lalte nu potu duce la dens'a.

Sa admitemu pre unu momentu ca sasii suntu purtatorii cultorei in Orientu! Trebuie ei atunci sa ingradésca cu totu felulu de muri chinesisca si sa care intrensii tóte bunatátile civilizatiunei numai si numai pentru sine? Au nu aru trebui sa fia ei instructorii celor pretinsi de fára cultura, stându-le acestor'a in tóte modurile intr'ajutoriu spre a-si poté implini missiunea de cultura si spre a-i radica si pre cei fára de cultura la gradulu pre care se afla ei cei cu cultura? O au facutu ei vr'odata acést'a? séu dóra ca cultur'a se ajunge si se respándesce prin apesarea celor-lalti locuitori ai fundului regescu séu prin paragrafi si statute, cari sa le asigure numai civilizatorilor beneficii, de cari sa se bucore numai ei deapurare?

Románii nu pretindu si n'au pretinsu de cându iá vedutu pre sasi cá pre nisce óspeti lipsiti de patria in mijloculu lor, sa-i ajute in cultura, ei voru numai a traí neangustati in drepturile lor — si apoi de cultur'a lor voru ingriji ei insisi.

Aceste nu suntu cáile culturali cari facu onóre unui poporu de cultura, cu atâtu mai putienu batjocurile, injuraturile si denunciári, cari tindu a sustiené in unu modu maestritu intunereculu, pentru acei ce nu se potu bucura de starea privilegiata acuisita pentru sasi.

Acei ce se intereséza seriosu de unitatea statulu credemu ca inca voru pricepe ce scopuri se urmarescu cu feliuritele apucaturi, prin cari deocamdata cautu a se sustiené nemultiámirea in permanentia.

Diet'a va pricepe de siguru cátu este de insemnata cestiunea organizárii municipielor fundului regescu. Ea va cautá sa aduca unu remediú vindicatoriu de ranele trecutulu prin stergerea diferentielor intre locuitorii acestui teritoriu si prin introducerea unei perfecte indreptátire egale, de carea in adeveru sa se póta bucura fia care locuitoriu ori de ce nationalitate va fi.

Atunci organele sasesci voru primi desmintirea cea mai eclatanta, ca nu au inimici nici in organele nóstre nici in cele unguresci, cum dicu acum cu multa si superba incredere in protectiunea prese germane, pentru-cá sa se arate in afara de unu poporu persecutatu, ei se voru desceptá si acele organe si cu ele impreuna poporulu sasescu, ca suntu incungurate de amici, cari nu voiescu alta, decâtu sa convietuésca in adeverata fratia unii cu altii si toti sa conlucre din tóte puterile pentru întregulu, carele se numesce „statu“, a cáru prosperare jace in interesulu tuturor.

S a b i i u 19/31 Decembre 1872.

Onorate Domnule Redactor! In interesulu adeverulu stigmanisatu de calumnia, sunteti rogatu, cá sa dati publicitátiei urmátorele reflexiuni asupr'a observatiunilor facute de dlu S. P. M. cu datulu din Blasiu 12/24 Decembre 1872, asupr'a unoru puncte din scrierea dato Sabiiu 27 Novembre 1872, si publicata in „Telegrafulu Romanu“ nr. 97.

Este adeveratu — dupa cum observéza si dlu S. P. M., — cumca numai atunci va poté fi readdusa pacea si concordia cea multu dorita pentru poporulu român, cându invinuirile si defaimárele nu voru mai avea locu intre cuvintele si faptele nóstre, si cându vomu pótea cá sa incetámu cu plángerile unii asupr'a altor'a. Precum i-o concedu inse eu acést'a, asiá trebuie sa-mi concéda si dlu, déca e omu fára patima, cumca numai atunci anim'a fratiésca — altcum cri si in ce impregiurári de binevoitóre — va pótea sa tréca cu vederea si sa nu impute slabiciunile celei'a-lalte, déca acelea nu voru fi atâtu de mari si atâtu de dese încátu sa vatemé si sa submineze la tóta ocaziunea interesele celea mai vitali si drepte ale pártiei tolerante.

Numai atunci voru incetá neintielegerele intre

noi cându voru incetá causele lor, si le voru emendá. Si cine suntu acelea cause domnule S. P. M. ? Domni'a vóstra.

Domni'a tea díci cumca prin corespondinti'a mea s'a calumniatu si s'a vatematu nu numai adeverulu, ci si persóne de posetiune inalta, si institute; cu deosebire te plángi cumca s'a vatematu inalt'a persóna a Escelentiei Sele Vancea, carea aru recercá crutiarea cuveninciósa si la casu cându aru fi drepte acelea ce amu scrisu. Asiá s'a plánsu si Ariciulu cându a fostu dusu la judecata pentru injuria si ingratitude.

Nu suntu calumnii, domnule, celea ce amu dísu, ci suntu fapte adeverate. Acést'a se dovedesce de o parte prin apucaturile ce se desfasura din partea d-vóstre, cá totu atâtu ateniate in contr'a nóstra, si pre cari lumea le vede destulu de bine; iéra de alta parte se dovedesce prin lips'a totale de argumente ce ai intempinatú cându me combati si ceri cá sa te credemu ca d-vóstra ave-ti cu multu mai multa convictiune despre sublimitatea divina a religiunei, decâtu sa pote-ti comite astu-feliu de fapte.

Credu d-le, cumca nu vei cotediá a negá si acést'a ca d-vóstra ave-ti si astadi profesori la institutul din Blasiu, teologi etc. si ca nu a-ti avutu si in trecut, din teneri de religiunea nóstra, cari vedindu-se cá studentii cumca erau teneri de buna sperantia, au fostu adimaniti cu promisiuni cá aceea, ca voru fi tramisi cu stipendie pre la Vien'a la studiu, si altele cá acestea. Pre lángu acést'a eu mai credu si ast'a cumca d-tea nici aceea nu vei avea curagiu a negá, cumca a-ti uvutu numai de curendu intre clericii din Blasiu si de acei'a teneri de religiunea gr. orientale, cári fiindu respinsi de noi pentru viétia imorale si scandalósa i-ati cástigatu si ia ti cumperatu prin satelitti ce ve servescu, promitiendu-le tóte favorurile, si v'a-ti bucuratu de ei cá cine scie de ce tesauri scumpi; acolo v'a fostu Dum'a. Afara de acestea, nici aceea nu vei negá cumca suntu-ti pré dispusi fára nici unu scrupulu a deschide braciile si a copriunde cu entusiasmu ori si ce miserabilitáti, cari vinu dela noi si ve ceru legea unatiei pre lángu câte o parochia carea le vine la placere, in schimbu cu legea la carea apartienea si in carea traiau cá nescari epidemii între credinciosi; — nu, nu poti negá.

Intrebu deci: Au nu se suscepú si nu se chiama dara la unati'a d-vóstra si ómeni de acei'a cari nu au convictiune curata, si cari nu din motive religiöse suntu uniti in consciintia cu doctrina unatiei? au nu face-ti proselitismu? Au nu suntu aceste fapte cari repugna sántieniei preceptelor morale, si cari nu potu sa resulte decâtu numai din aceea convingere iesuitica — déca e vorba de convingere? — cumca scopulu sántiescemedilócele? bá asiá!

Acést'a ti concedu cumca sciti prea bine ca religiunea nu trebuie sa se venda pre bani, nici convictiunea spiriutale nu se cástiga prin promisiuni vane, inse cu tóte acestea se vede ca d-vóstra nu faceti cum sciti ca e bine, ci cum cugetati ca ve-ti pótea face mai multi proseliti, si umblati sa duce-ti pre ómeni la purgatoriu, cum ducu pecurarii oile la tergu, aretându-le câte unu manonchiu de otava.

Aceste suntu documente domnule, cumca ceea ce a marturisitu Teodoru Stavile — póte vrendu sa ve faca servitiu scopulu, — si cele ce suntu marturisite si de cátra alti ómeni de ai dvóstra, indignati de astu-feliu de devotamentu peccatosu, — nu suntu calumnii nici minciuni, ci fapte intemplate; suntu documente, cumca celea ce amu dísu suntu din fonte destulu de limpede si demnu de credintia, si cumca nu eu amu datu zama de minciuni ingrosiata nu sciu cu ce calumii, ci d-tea o dai pre aceea, si inca pre lángu ingrosiata, o ai si piparatu.

X.

Onorata Redactiune!

Motto: „Suum cuique.“

In nur. 71 alu pretiuitulu jurnalu „Telegrafulu Romanu“ a aparutu o corespondinti'a séu clasificata dupa cuprinsulu ei o elogia compusa de dlu parochu alu Rachisiului Ioane Doms'i'a — in onórea si marirea m. onor. dnu protopopu Petru Rosic'a, — la care vinu si eu — de-si tárdiu in interesulu adeverulu a-mi face observatiunile mele.

Mai inainte de tóte dechiaru francu ca nu-mi este scopulu a me oc'pá cu persón'a nimeni. — In observatiunile mele voi observá cea mai stricta objectivitate, enarându singuru faptele si lasându apoi cá onor. publ. cet. sa-si faca judecata nepre-

ocupata despre meritele Prea onor. dnu protopopu si despre valórea elogiei. —

Dlu corespondinte — dupa ce asiá prin trecatu — ni spune ca comun'a Tresnea si-a radicatu o bisericu frumósa din materialu solidu — fára a ni spune adeveratii factori, cari dupa atâtu fatigie, ostenele si sacrificie, ce au adusu — cu totu dreptulu merita acést'a, — trece la festivitátea sántirei despre care ni spune ca au fostu multi óspeti, m. onor. dnu protopopu dimpreuna cu dnulu parintele si-au petrecutu fórtu bine.

Spre incheiare ni mai spune si aceea noutate sióda, ca dlu protopopu a tienutó o predica frumósa (D'a, la inceputu tienut'o?), — pána aci cu putiene modificatiuni si eu asiá fi aplecatu a subscrie corespondinti'a. — Dlu parinte inse nu se indestulescu cu atât'a, ci spre a se face si mai interesantu si placutu patronulu séu — nu se sfiesce a seduce publiculu — afirmându de si nu chiaru — ca totu ce s'a facutu pána aci prin órmare si edificarea bisericiei din Trasnea este meritulu dlui protopopu. — Este o slabiciune asiá dicendu generale a avea simpatia cátra unulu si a semti antipathi'a cátra altulu si acést'a avedu-si isvorulu in natura omenésca; se potu fórtu usioru esplicá. — Motivele, cari suscita in noi semtiamentele simpatiei séu antipathiei — suntu varie, dara si aceste 'si au marginele lor, si nu este permisú ale validitá prin sacrificarea si ignorarea totala a adeverulu, — astu-feliu si noi amu fi asceptatu dela dnulu parinte cá sa respecteze adeverulu si sa nu-lu sacrifice simpatiei sele. Inaintea dsele inse numai unu idealu existe „persón'a dlui protopopu.“ A inaltia pána la a treilea ceru persón'a patronulu séu, este tendintia si scopulu dlui corespondinte fára a-si luá cea mai mica ostenele de a scrutá, încátu consuna faptele cu acelea vorbe si laude; si noi credemu firmu, ca dlu protopopu cetindu laudele elogistulu séu necunoscutu, s'a máhuito, atribuidu-i-se fapte, cari dseu nici cu voi'a, nici fára voi'a nu le-a facutu, si insémna-ti bine dle corespondinte, ca nimicu nu póte atinge mai aspru si mai vatematoriu susceptibilitatea unui barbatu conscientiosu si cu caracteru, decâtu atribuirea de a fi implinita si seversitu lucruri, cari nu le-a seversitu nici cându. —

Si cumca dlu protopopu pentru radicareá grandiósei bisericiei dela Tresnea — nu a facutu nimic'a, séu de a si facutu ce-va dara nu cu sacrificarea intereselor dsele cari nici cându nu le-au perdutu din vedere, se va vedé apriatu din notitiile de mai la vale, cari chiaru si pentru întregirea elogiei — credu, ca va fi de lipsa ale dá publicitátiei. —

Dupa aceste scurte observatiuni sa trecemu acum la objectu:

Comun'a Tresnea pána la radicareá nóuei bisericiei avea o bisericu — cá multe bisericu románesci, necorespondiátoria multimei poporului. Necesitatea unui edificiu bisericescu erá o cestiune ardiátore. Parintele Irodionu Labo petrinsu de sacrulu oficiu ce pórtu unu adeveratu parochu, inca la an. 1850 incepuse a se ocupá cu planulu unei bisericiei edificánde spre care scopu consoltá mai multi barbati inteligenti, respunsulu inse ce-lu primea nu poté fi multiamitoriu, de óre-ce lipseau midilócele materialu prin cari s'aru fi potutu realisá planulu. — Cass'a bisericésca erá góla, iéra venitele bisericesci nu erau suficiente, a suplini nici baremu erogatiunile necesarie. A trebuitu deci a aflá ce-va mijlocu pentru crearea unui fondu pentru biseric'a edificánde; acést'a formá acum nodulu gordianu — cáci de-si cu dorere — suntemu siliti a recunósce — ca poporulu nostru fatia de bisericu si scóla este încátu-va indiferente, sa nu dicemu indolentu. Planulu erá deci a se face astu-feliu, încátu acel'a sa fia de cátu mai putieni combatutu.

Preotulu localu — cunoscendu bine poporeni sei — i conch'amá la cas'a sea si li propuse: ca pre diu a nasceri mántuitorulu — fia-care familia sa faca unu colacu, si acést'a sa-lu dea colindatoriloru designati spre acestu scopu.

Colacii adunati pre acést'a cale sa se venda, si banii, ce voru incurge din vendiare sa formeze fondulu primitivu a bisericiei edificánde. Acést'a propunere in sine atâtu de simpla — in efectu precum vomu vedea atâtu de grandiósa — fú primita cu caldura din partea poporulu. — Astu-feliu sa puse temelii a unui fondu care pána la an. 1864 se urcá la 800 fl. Necesitatea unui edificiu bisericescu inse devení din dí in dí mai semtibile, preotulu localu deci spre a dá

lucrului unu cursu mai repede in contielegere cu poporul inca in acestu anu adunã totu materialulu trebuinciosu. —

Spre inceperea edificãrei acum nu lipsea altu ce-va decâtu unu planu aprobatu de oficiatululu comitatensu si maritulu Consistoriu. Parintele Irodionu Labo fãra a mai consultã pre cine-va, cu caret'a si spesele sele porni la Simleulu-Selagiului pentru a se consultã cu unu geometru pentru compunerea planului, onorariulu de 200 fl. v. a. ce pretindeau geometri comitatensi si privati, lu discursagiase pre zelosulu parochu — care avendu in vedere capitalulu micutiu, de care dispunea — nu erã aplicatu a oferì o suma atãtu de considerabile, — „re infecta“ deci se re'ntorse acasa. Mai târdiu intielese, ca in comun'a Tiegani este unu geometru eminent, — dara persecutatu de sôrte si in cea mai miserabile pusetiune — cu numele A. M. Parintele Irodionu Labo grabi la Tiegani si dupa ce in Zelau comperase geometrulã mentionatu vestiminte de ierna din pung'a sea; lu duse la Tresnea si aici la casa sea lu provediù cu tôte celea de lipsa, solvindu-i din ai sei proprii bani si onorariulu de 20 fl. v. a. pentru compunerea planului, care aprobãndu-se atãtu de maritulu Consistoriu câtu si de oficiatululu comitatensu — se facara pregãtirile pentru sãntirea si depunerea petrei, fundamentali, la care festivitãte fũ invitatulu si Prea on. dnu protopopu, dara dnea sub pretestu ca aru avea de a caletori la Sabiu — refusã invitatiunea si astu-feliu petr'a fundamentale se depuse fãra vre-o conventare animatãria a dlui protopopu, de-si poporeni si mai vertosu comitetulu aru fi doritu multu cã dlu protopopu sa li vina intr'ajutoriu atunci la inceputu. Dreptu aceea ca mai târdiu a venitu la Tresnea cu care ocaziune poporul mai multu s'a iritatulu si descuragiãtu, intielegãndu despre lucruri, cari nici decâtu nu incapu in cadrulu unei elogie atãtu de frumõsa, precum este aceea compusa de dlu cor. — Dara noi tôte acestea precum si sãrulu lungu alu sacrificieloru ce le-a adusu zelosulu si neobositulu parochu Irodionu Labo, care afara de aceea ca a provediutu in tempu de 3 luni cu viptu si cu tôte acelea de lipsa pre zidarii si plevãriu — fãra cea mai mica remuneratiune — a mai facutu si alte fapte nobile si marie, cari dtele dle corespondinte se paru a nu-ti fi cunoscute, sãu nu vei a avẽ cunoscintia despre ele, — dicitu tôte acestea acum le retacu si spre incheiare te rogu dle corespondinte mai inainte de a aduce la publicitate ce-va lucru — rumega-lu mai bine; te rogu lapeda-te de „idolatria“ care nõue in tôte ramurele atãtu reu ne causãza, si nu te incumetã a podobi cu pene straine pre patronulu d-tele.

X. Y.

Jidovii.

Sub titlulu: „Conferintiile bonomului Richardu“ jurnalulu „Le Constitutionel“, dela 24 Novembre, cuprinde in foiletonu unu articulu de D. Richardu.

Excepiune facendu de ideile sele politice imperialiste, noi publicãmu acestu articulu pentru partea sea economica si pentru partea care constata ca caus'a tuturoru releloru in Franci'a se detoresce evreiloru.

Deca in Franci'a, intr'unu statu de 40 milioane, 50,000 evrei au isbutitu a face atãtu reu, dara la noi, unde intr'o populatiune de 5 milioane suntu 600,000, la ce trebuie sa ne acceptãmu;

Recomandãmu dara romãniloru sa cetesca cu atentiune acestu articulu si sa se gãndesca.

Traductiunea lui o detorimu jurnalulu „Trompet'a“.

Eata articulu:

Conferinti'a bonomului Richardu.

Esaminezu, — dice auriulu, — pre unii din camarãdii mei din copilaria cari au cãrtitu contr'a imperiulu in anti-camerele ilustriloru oposanti ori in relatiunile loru cu nemuliamitii de pre strade. Li e cu greu a-mi raspunde; adeverulu este, ca ur'a s'a inradacinatulu in sufletulu loru, ei nu sciu sã administreze ci numai sa urasca. Si apoi ur'a a devenitu principale preocupare a epocii nõstre. In politica nu mai este dragoste ci numai ura. Sum convinsu ca din cinci-dieci de persõne ce amu intãlnit intr'o di, nici un'a n'aru putẽ raspunde la intrebarea acest'a:

— Ce iubiti in politica?

Pre cându nimeni n'aru hesitã a raspunde la cãsta-lãta intrebare:

— Ce detestati in politica?

Caus'a, ca opiniunile nõstre suntu facute dupa postele lacome ale animei: detestãmu pre toti acei'a cari posedu ce-va ce ne-aru placẽ si nõue. Cãndu cetescu cu atentiune listele scrutinului adunãrei nõstre nationali; cãndu vedu discursurile persõneloru din acele liste si le comparu cu discursurile loru precedenti, me inspaimentu adesea de schimbãrile ce se opereza dintr'o siedintia in alt'a si adesea chiaru in un'a si aceea si siedintia. In tôte dilele cetescu discursurile guvernãntiloru nostri, dara cãndu le comparu cu discursurile loru de alte dãti, nu-mi potu esplicã palinodiile din trensele decâtu prin schimbarea intereselor.

Caus'a primordiale este, gratia revolutiuniloru nõstre successive, ca ras'a jidovesca a loatu o preponderantia imensa in morãvurile si spiritulu nostru. Din punctulu de vedere alu civilizatiunii si alu ecuitãtii, nu me plãngu ca jidovii au intratu si ei cu parte egale in drepturile si libertãtiled nõstre — un'a ca acest'a e fõrte drãpta, — me plãngu inse ca noi amu loatu dela jidovi prea multu. Acestã mica fractiune a populatiunii nõstre a conservatu din persecutiunile de odinõra, o nationalitate cu totulu diferita de a nõ-tra; si de-si jidovii reclama cu staruintia esercitiulu tuturoru drepturiloru si tuturoru detorieloru de bunu celãtienti francesi, — acest'a nu-i impedeza de a remanẽ jidovii cu corpulu si sufletulu in totu ce se atinge de conservarea cultulu si de crescerea nemarginita a averei loru. Cãndu vre-unu catolicu, barbãtu sãu femeia, intra prin casatorie in vre-un'a din familiile jidovesci, nu sciu prin ce fenomenu fisiologicu, spiritulu si sãngele jidovescu domina esclussivu in cogiãti nascuti din acele uniri.

Unu amicu alu meu, observatoru finu si filosofu fõrte practiculu, afirma ca sãngele jidovescu domina in personalulu õmeniloru cari administrãza Franci'a si cari conducu financiile de vre-o sieptedieci de ani incõce; elu a aflatu urmele alianãiei jidovesci in o sutã si mai bine familie de ministri, si barbati de statulu. Amiculu meu mi-a atrasu atentiunea asupr'a autoritãtii suverane a sãngelui jidovescu in amesteculu lui cu sãngele crestianu: in ras'a portughesa ochiulu si barbã barbatiloru, perulu si ovalulu femeiloru; in ras'a germana, barbã patrãta si fruntea lãta la amendõne secele, se mantienu din seculu in seculu, printre curciturile nemuriloru.

Cu fisiculu acest'a, jidovulu da adjumetãtii de crestianu ce nasce o mare predispositiune de inselãtoria si unu õre-care dispretiu pentru patria. Un'a cã acest'a nu o potu atribui decâtu la preponderantia sãngelui jidovescu in dezvoltarea posteloru clasei uvriere.

Cu istori'a Ierusalimei in mãna, amu demonstratu alte dãti ca nu exista altu populu in anticiãtate, afara de jidovi, cu care sa se asemene mai bine popululu francesu de astãdi; si sa nu ne prinda mirarea ca semenãmu cu jidovii atãtu de multu pentru ca acest'a s'au altoitu in noi. Negresitu suntemu nevoiti a trãi cu altoirea acest'a de este ea reale; nu este inse mai putienu adeveratu ca de va fi reale ii vomu trage consecutiile. Pre cãta vreme popululu jidovescu si-a pastratu autonomi'a, a fostu industriale si resbelnicu totudeodata; predata insa ce si-a perdutu autonomi'a, a devenitu pacinicu negestoriu. Cãndu cine-va nu are tiera, nu mai are nici unu interesu a merge in resbelu ci devine ipocritu cum sa-si ascunda si sa-si transporte tesaurii la casuri de nefericire a pamentulu ce loquesce. Acest'a a fostu sãrtea jidovulu in tempu de patru-spre-dieci seu cinci-spre-dieci seculi de persecutiuni si de peregrinari.

Astãdi cãndu au aflatu mai pretutindeni, iera mai cu sãma in Franci'a, o patria de adoptiune si dreptulu de a posedu vechile loru calitãti reaparulu unele dupa altele; le-au venitu din nou gustulu de fabricare, si in ostire s'a observatu ca suntu soldati bunicei; dara instinctele loru de proserisi si peregrini ii numesce amaru. Conservati prin intunereculu seculiloru fãra a putẽ a-si amestecã sãngele cu acel'a alu persecutoriloru loru; condamnatulu la bunele morãvuri, la familia, pre cãndu persecutorii loru se dau le tôte petrecerile, jidovii si resbunu astãdi absorbindu nemurile ce i-au maltratatu.

Astufeliu ei au profitatu din tôte schimbãrile introduse in legislatiunea nõstra. Amesteculu sãngelui ne predispose a simpatisã cu ei, si mai ajutãndu sãngelui si principiile filosofice, amu acceptatu domnirea jidoviloru. Tõta banc'a cea mare este in mãna jidovilaru, si tôte afacerile comerciali si industriale suntu la discreti'a banãei. In societãtiled nõstre moderne, unde aurulu este totulu, —

aurulu sufletulu pãcii — unu nõma care tiene in ghiare-i Burs'a, nu põte fi din fatalitate, decâtu nõmula predomnitoriu.

Si apoi nõmulu jidovescu este vrajmãsiulu a totu ce este autoritate, civile seu religiõsa; este revolutionariu, si cu tôte acestea nu este republi-canu decâtu in aparintia: aurulu 'lu face sa fia astufeliu.

Nõmulu jidovescu este revolutionaru; elu voriesce finele lumei si inceperea unei lumi nõue. Jidovii seu fõrte bine ca, ori-ce s'aru intemplã de acum inainte; rugurile Inquisitiunii nu se mai potu aprinde pentru densii; nu li aru displacẽ inse sa se dea focu tronuriloru, cu scopulu sa puna mãna la radicea altoru tronuri nõue pre cari sa le incungiere cu nobletia loru de aur.

Jidovii, — curciti si necurciti au jocatu unu rolulu imperiantu, nu in perpretarea lui 4 Septembre, ci in actele ce l'au urmatu, l'amu vedutu cu dumõrile la Tours si la Bordeaux, in urm'a dloru Laurier, Gambetta si Crémieux. I-amu vedutu prin comuna facendu zarãflicuri cu intendintia si protegendu bunurile de coreligionari. Nici odata unu jidovu nu i-a fostu cu nepotintia a scõte unu permisu spre a esi din Parisu; n'amu vedutu unulu sioguru printre otagiuri, si cutezu a afirmã, ca nici o casa jidovesca n'a fostu jefuita seu incendiata.

Jidovii se afla stensu legati cu sãntismõnienii; cea mai mare parte din ei suntu franc-mãcioni; ei nu negligu nici o relatiune si se acãtia de tôte neintielegerile ce li conviniu. Ei suntu pretutindeni. Amu cunoscutu unu jidovu parãcliseru intr'o bisericã metropolitanã: amu cunoscutu o jidova care erã intreprinõre a jetiuriloru dintru o alta bisericã. Teatrulu este navalitu de jidovi. Jurnalismulu, literatur'a, baroulu suntu pline de jidovi. In anululu curinte, amu recunoscutu mai multu de diece nume jidovesci admise la scõla politehnica.

De insistu asupr'a acestei invasiuni formidabili, a jidoviloru, — invasiune formidabile privindu numerulu loru, si care dovedesce ardõrea si poterea facultãtiloru loru, — n'o facu impusulu de prejudecati antice, ci pentru ca me tienu cã Franci'a sa nu cada victima a ideelor cosmopolite ce se respãndescu dela Banc'a jidovesca. Unu populu care, in tempu de seculu a fostu intermediãrul intereselor globului; care a coceritu dreptu de cetate pretutindeni fãra a i se potẽ atinge nicãiri nationalitatea sea, este unu vrasmasiu neimpecatulu alu ori-ce idee patriotice. Patri'a loru este acolo unde-i este si Templu, acolo unde-i este interesulu. Deci interesulu si Templulu jidovulu este pretutindeni.

Si cu cãtu mi pare unu pericolu cã o generatiune sa fia esitata dela afacerile tieriei sele, pentru ca au compromisõ evenemintele, cu atãtu pericolu mi pare si mai mare, cãndu unu populu fãra patria se va imprasciã preste tôte patriele spre ale slabã si usã. Un'a cã acest'a nu se põte face decâtu prin judaismu, prin cucerirea pacienta a tuturoru nemuriloru din Europ'a cari visãza fraternitatea popõreloru. Nu uvrierii seu lucratorii voru potẽ realisã utopi'a acest'a, ci mai multu cãile ferate si telegrafele i voru inlesni realisarea. Jidovii o voru realisã prin cãile ferate, telegrafe, prin federatiunea care este binele actualu alu uniunii de banca preste tõta Europ'a. Fãra indoieãla, ca deca vre-o nõua monarchia nu-i va atrage la dens'a, ei se voru servi cu federatiunea capitalurijoru spre a ajunge la federatiunea politica.

Barbatii nostrii de statulu — cu tõta intinlepciunea loru, cu tõta prevederea loru, cu tõta inventiatur'a loru, cu tõta esperintia loru, — suntu prea multu ocupati si de unu tempu fõrte indelungatu, intru a se eperã si a se scõte la evidentiã adeverulu astu-feliu cum esta elu. Mi s'a naratu o conversatiune a dlui Thiers in care, printr'o thesa fõrte facile, atribuie tôte nenorociriile nõstre ignorantiei lui Carolu X, lui Ludovicu Filipu si lui Napoleonu III in conducerea afaceriloru generali ale Europei prin nedibãcia loru in relatiunile diplomatice. Nu in acest'a, nici in n'umerõsele sele guverne, a periclitatulu vr'o odinõra Franci'a; nu politia loru din afara, — care in adeveru n'a fostu din cele mai bune, — i-a perdutu pre acestã trei suverani, ci predominarea totu-dẽun'a statõnica a minoritãtiloru sociali si a minoritãtiloru politico in trebile din launtru.

Napoleonu III, n'a guvernatu in destulu spre a asigurã pacea celoru siepte milioane ce lu aclamau chiaru cu patru luni de dile inaintea caderei. Napoleonu III a guvernatu apoi preste rescõle spre a-si multiamu inamicii: — apoi sciutu este ca nu se guvernãza cu inamicii ci cu amicii.

De șapte-dieci de ani și mai bine, jidovii cari nu sunt până acum destul de franceși dară cari sunt cosmopoliti mai mult decât ne-amu întipui, au capetat prea multă influență și o mare parte de interese. Au minatu prin scrierile lor sentimentul religios franceș; au minatu prin marea întindere a afacerilor de banca sentimentul exclusiv alu patriotismului franceș. Națiunea noastră s'a seracitu moralicesce sporindu-si materialicesce avuțiile.

Nu amu pretensiunea a aprofundă, într'unu foiletonu, cestiuni asiă de grave; nu facu altu decât ale indică, și sum convinsu ca ambele cause principale ale revoluțiilor noastre, atât de frecuenti dela începutul secolului acestui unu: cea dintâiu, declararea generațiilor prin chiară frecuență a revoluțiilor, ceea ce face ca o revoluțiune, sa nasca alt'a, și a nou'a introducere in mare proporțiune a sângelui jidovescu și sângelui creștinu.

„Telegrafulu.“

Din camer'a României.

D. M. Cogalnicenu, luându cuventulu, rōga pre camera sa nu veda in d-sea pre factorele legii din 1864, ei pre omulu politicu care-si espone parerile d-sele. A ascultat pre d. Vasescu cum a sustienutu acēsta cestiune mai reu decât boerii regulamentari de pre la 1864. Dupa 8 ani nu credeamu sa mai vie fantasmile acestei cestiuni. Ei bine, la 1864 cestiunea s'a resolutu și ori-ce a-ti dice astadi, comunismulu și socialismulu nu mai vinu. La 1864 a fostu emanciparea bratiloru, emanciparea muncii: comunismulu nu va mai veni, căci astadi proprietariulu e definitivu stapanu pre partea sea.

D. Vasescu a venitu sa conteste ori-ce dreptu alu insuratieiloru, că și cum tiēr'a acēst'a aru fi fostu proprietate occidentală. Nu e asiă: voi spune parerile mele fără a fipsă la popularitate, căci d. G. Brateanu a fostu acēl'a care a fostu aplaudatu de camera și de ministriulu justitiei; din reprezentantii opiniei numai unulu a radicațu vocea.

Voiu luă in ajutoriulu parerei mele, că sa combatu pre d. Vasescu, pre boerii și fiii loru, pre d. Iepurēnu care, de-si are mosie și mosiu-seu a avutu mosie, nu s'a speriatu că d-lui.

D. Iepurēnu, într'o brosiura scrisa la 1860, pre care amu cautat'o in bibliotec'a mea, sustiene improprietarea țieraniloru. (Acī d. Cogalnicenu cetește mai multe pagini din acea carte). Dēca nu respectati opiniunea dlui Iepurēnu, ve-ti respecta legea, opiniunea lui Alessandro Voda Ghic'a care o propuse la 1851. Grigoriu Ghic'a Voda, dupa rebelulu Crimeei, protestă cātra Pōrta — elu numitu de Pōrta — contestāndu-i dreptulu de a ne dā o constituțiune. In acea epistola a sea discută și cestiunea proprietăției.

In ea face laud'a legii sele, pre care vrea sa o aplice, dicēdu ca prin ea se da țieraniloru sēu celoru ce s'oru insurā proprietăți de pamentu. Grigoriu Voda Ghic'a isbuti sa inlature proiectulu Turciei și veni conferință dela Parisu. Romani'a dice ca nu recunōșce straiților dreptulu de a impune țierei organizarea interiōra. In Moldov'a — unde se află și d. Lascaru Catargiu, d. Iepurēnu, Mavrogheni, etc. — s'a dīsu ca trebuie sa fimu mai practici, sa nu lasāmu puterile sa luereze cum voru, ci sa ne exprimāmu dorințele nōstre.

(Interruperi).

Amu mersu bine și in armonie până la cestiunea rurale. Atunci ne separarāmu și se decise a ne tramite parerile la comisiunea internationala, compusa din comisarii Francei, Italiei și Austriei. Acea comisiune aretā ca din tōte parerile resulta necesitate clăcei și constituirea țieraniloru in proprietari fonciari, ca sa se dea tuturor țieraniloru insurati sēu cari s'aru insurā pre viitoriu părți de pamentu.

Cestiunea se trată de mai multe ori, până cându la 1862 se resolutu definitivu sub presiedinti'a reposatului Barbu Catargiu. Spre onōrea conservatoriloru trebuie sa spunu ca și unii și alții se ocupasera de acēsta cestiune. Legea fu votata de Asache, de Brailoiu, de tatalu dlui G. Brateanu. Ce dice acea lege? Acēl'a-si lucru că legea din 1864. Statulu se autorisā a vinde părți de pamenturi, dreptulu de a se folosi de acēsta camperare lu au toti locuitorii țierei, și romanii din țierī straine cari se voru lepadā de alte nationalități. Eata ce dice legea

comisiunei centrale. Legea de sub Barbu Catargiu? Eata ce dice ea: ca statulu va vinde la sateni etc. și la finele fia-cārui anu, se va supune camerei tabelulu de acele vendiāri.

In legea dela 1864 s'a pastratu legea de sub Barbu Catargiu, votata de comisiunea centrale și conservatori, căci domnulu Coz'a, pentru viitoriu, vrea sa se lasē totu conservatorii a se pronunția. In țier'a romānesca, legea rurale n'a fostu primita de țierani: in primii ani ei au avutu sa sufere Proprietarii faceau invoieli cu țieranii că, pre lānga claca, sa-i mai luereze și alte dile. Ce se intemplā inse? Intervenā statulu: in tōte condițiunile erā otaritu că proprietarii din 7 sa nu iā decâtu 1; prin urmare n'aveau nevoie de legea rurale. Țieranii din Moldavi'a, cari suntu mai bogati decâtu cei din Moldavi'a, se intreceau; ce sa facu eu cu 6 și cu 8 hoiu cu câte-va pōgone de pamentu; Arendasii, in locu de 7 sa iā un'a, din 5 luā un'a. Si, că sa liniscimu pre țierani și preoti, li se spunea despre pamenturile ce voru rămāne mostenire. Preotii faceau propaganda in contr'a legii pentru ca pōgonele legale se dedesera bisericei. Abiā cu modulu acēst'a s'a potutu face acea catagrafia care se cunōșce. Constituțiunea a confirmatu legea rurale, iēra constituant'a, otarindu vinderea bunuriloru, a conservatu locurile pentru insuratiei. A fostu revoluțiune in țiera, s'au schimbatu domnulu, ōmenii etc., cu tōte acestea drepturile consacrate in legea rurale nu s'au negatu. Intr'unu sensu national s'a otaritu sa se venda chiaru pre la mahalalele orasielorū, spre a se face unu zidu de poporațiune romāna.

Astadi se dice ca se perdu domeniile statului și d. Vasescu esclama 800,000 de pōgone. Unu altulu respundea: cum o sa se dūca dela munte la balta?

Din cei inscriși credeti ca voru cere toti pamentu? Nu: unii au mostenitu dela parinti și numai cei ce voru prisosi voru primi improprietarea.

Colonii straine n'a-ti vrutu și bine a-ti facutu. Ei bine, de ce nu vre-ti sa populați țier'a cu romani, de ce Valcescii de 11,000 fāloi lānga Iassi sa aiba 200 locuitori? Tusl'a, Bilcescii, Coloniele, atātea locuri de ce sa stea pustii? La gurele Dunārei s'au gonitu tōte elementele taiare și s'au adusu rusi, pre cându noi multiamita sângelui versatu la Crimei'a, amu dobānditu o parte din Basarabi'a și nu vremu sa tramitemu romani! Rusinea dela Ismailu au patit'o romanii dupa fapt'a evreiloru, pre cându in realitate nu erau de locu romani. Nu ve teme-ti dara de locuri. Ve potu citā mosii numeroșe de câte 10 și 20 mii de fāloi prin Moldov'a, cari se dau cu pretiuri reduse pentru ca n'au locuitori. Nu urmati pre d. Vasescu care dice meru; nu, nu, nu! Promisiune? Fia promisiune, inse ōre promisiunea țierei, promisiunea Romāniei sa nu se țienā? Dara ce e mai rusinosu și mai imorale? Lucruri pre cari nu le face unu particularu vre-ti sa le faca țier'a?

Faceti ce-va și d-vōstra, camer'a conservatōre, dēca aveti dreptulu sa blamati decretule și resturnārele. Faceti și d-vōstra unu ce dreptu. Sciti ca suntu omu de ordine și nu-mi placu turburările. Nu voiu că legea rurale sa fia numai o legenda a regimului trecut. Voiu sa se faca, sa prinda radacini și supu regimule presinte, căci nimicu nu e mai temenicu de câtu bine-facerile solide pe cari le simte o țiera.

E vorb'a de pretiuri? Dara eu amu mosii cari le vendu cu câte 3—4 galbeni pōgonulu. Ve temeli de micșorimea pretiului? Nu mai aveti de câtu 7 ani și veti sați pretiulu. Nimicu nu face mai conservatore pre cine-va de câtu proprietate. D. Vasescu nu vorbia că adi cându n'avea mosia.

D. Vasescu. Amu vendut'o, dieu!

D. Cogalnicenu. Asi! Vreti sa aveti țieranii proletari? Gānditi-ve ce faceti, gānditi-ve ca suntu ōmeni mari cari credu ca totu e de facutu ce-va cu cestiunea proprietăției. Si apoi international'a are aginti și pe la noi.

Termināndu. d. Cogalnicenu arēta ca mosiele statului, adi cu pretiuri scadiute, se voru sui in valōre, in pretiu, cându vomu avē locuitori. Astu-feliu e mosia statului Bilcescii, Bercestii și altele: unde adi se arenda cu câte 3—4 mii de galbeni, ministriulu de finance le va vedē arendāndu-se cu 10 și 12 mii de galbeni. Faceti daru ce-va pentru aceste lucruri și nu votati propunerea d-lui Vasescu, nu lasati sa se intinda proletariatul, cându locuri

intinse stau pustii și nelocuite. Faceti ce-va practic, camera și guvernulu, — spre a potē dice odata ca a-ti lucratu pentru acēst'a țiera.

Fiindu 5 ōre sēra, siediinta se radica.

Varietăți.

** Pentru cei arsi din Maierau au încersu aici la redactiune dela dl Grigoriu Mezei din Cricău 5 fl. v. a.

** Studentii romani ai universitatii din Clusiu voru serbā ajunulu anului nou 1873 in otelulu „Biazini“. Venitulu curatu va servi de începutulu fondului unei școle de felicie romāne in Clusiu, serbarea va stā dintr'unu Concertu impreunatu cu dantiu. Inceputulu la 7 ōre sēra.

Ratiotiniulu, precum și solvirile preste tacs'a defipta se voru comunicā prin jurnalele nationale. Invitatiunea vomu avea onōre a o tramite mai tārdu. Clusiu, 30 Dec. st. n. 1871.

Pompiliu I s a c u ,
presiedinte.
Teodoru G l i g ' a ,
notariu.

** (Unu hotiu pradatu.) Doctorulu X... au fostu dilele trecute eroulu unei adeverate aventuri.

Suntu câte-va dile de cându doctorulu revenindu dela venatu, urmē drumulu Orleanului la dōue sēu trei kilometre de Parisu.

De-odata unu omu se aruncā inaintea sea strigādu:

Pung'a, sēu te omoru!

Acestu omu erā inaltu, și țienea in māni o ghioaga fōrte mare.

— Drace! dise doctorulu X... La o asemenea rechisițiune, nu e decâtu unu responsu... Si iēt'o, adauge elu cu otarire puindu țievea puscei in peptulu banditului. Dōue lovituri și inca cu glontii...

Acum hotiulu la rendulu seu se spaimāntā.

— Arunca-ti batiulu sēu esti mortu.

Elu ascultā.

— Bani tei, acum'a.

— Cum! dise hotiulu, și tu lucrezi?

— Bani, 'ti dīcu, hotiule, sēu te omoru.

Banditulu intielese dupa tonu, ca nu mai are in cāt'r'o. Si esecuta, aruncādu la piciorule doctorului o punga.

— Atāt'a-i totu?

Elu 'si intōrse buzunarele gōle.

— Dara orniculu teu?

Elu arunca orniculu.

— Bine! haide acum cāra-te!

Dōue ōre dupa aceea, doctorulu faōu declarațiunea acestei intālniri unui comisaru de politie, și i dedū orniculu și pung'a tālhariului in profitulu seraciloru.

Pung'a contineau 150 franci!

** Moralitate a unei mame. Pre podulu de pamentu locuesce de câtu-va tempu o fata cu mam'a ei intr'o casa la intāiulu etagiu. Lionii Bucuresciloru s'a obicinuitu sa o numēscā Zin'a dela Belvedere.

Tener'a fata, fiindu frumosica și cocheta, mai bine de 20 de candidati de insuratore i-au cerutu până acum mām'a; inse mam'ic'a le-a taiatu la tott' post'a, sub cuventulu netu, ca vrea unu ginere cu dare de māna cu unu cuventu avutu.

Mai dilele trecute unu june, care 'si terminase studiile cu succesu și care obtieno-se și titulu de academicu de licentiatu, se otari sa-si incerce noroculu. Junele inse, pre lānga o avere morala, se bucurā și de o alt'a materiala, de unu venitu aprōpe de 500 pre anu. Dupa ce 'si esplica scopulu visitei, Dōmn'a B... 'lu facū sa intielēga ca averea de care dispune junele e prea susbtirica.

— Ce feliu! esclama, acēst'a; dara fiic'a dlu n'are nici o dota, și mai aveti astu-feliu de pretenșiuni?

— Este prea adeverat, d-le, response d-n'a B...; dara fat'a mea a fostu in trei pensione și acum invētia și la claviru, și numai cu miculu d-tele venitu n'o sa poteti țienea casa; mie 'mi trebuie ginere bogatu, sa ne plimbe pre amendōue in careta și sa ne dūca in tōte serile la opera! Ce-mi pasa dēca nu voi gosi! Preferu mai bine sa-i dau unu betrānu cā amantu, numai sa fia avutu, decâtu unu sociu june, cu multa sciintia și putiene parole. Asiā e secolu domnisiorule, ce vrei sa facemu!